

ΔΙΑΜΑΝΤΟΥΛΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Μοιράζεται *τα μήλα της*

Μετάφραση
ΑΛΚΗΣΤΗ ΜΟΝΑ

Copyright για την ελληνική έκδοση
Διαμαντούλα Τριανταφύλλου
© Εκδόσεις Φυλάτος, © Fylatos Publishing, Θεσσαλονίκη 2024

Συγγραφέας: ΔΙΑΜΑΝΤΟΥΛΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
Μετάφραση: Άλκηστη Μόνα

Επιμέλεια κειμένου: Ειρήνη Αναστασιάδου © Fylatos Publishing
Γραφιστική επιμέλεια: Χρύσα Γκανούδη © Fylatos Publishing

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη και του συγγραφέα, κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

© Εκδόσεις Φυλάτος, © Fylatos Publishing
e-mail: contact@fylatos.com
web: www.fylatos.com

ISBN: 978-960-658-XXXXX

ΔΙΑΜΑΝΤΟΥΛΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Μοιράζεται *τα μνήρα της*

Μετάφραση
ΑΛΚΗΣΤΗ ΜΟΝΑ

Εκδόσεις Φυλάτος
Fylatos Publishing
MMXXIV

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2017

Η έμπνευση για το μυθιστόρημα αυτό προέκυψε από την ανάγνωση των απομαγνητοφωνήσεων των τότε δικών στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο (το ICTY¹) της Χάγης, αναφορικά με τα εγκλήματα πολέμου και τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας που διεπράχθησαν στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη κατά τη διάρκεια του πολέμου της δεκαετίας του 1990.

Ανεξαρτήτως των τοπικών αντιλήψεων και των εθνικών πολιτικών που οδήγησαν στην εμφύλια σύρραξη στη Γιουγκοσλαβία, ή των ακραίων ιδεολογιών και του εθνικισμού που προέκυψε μετά την κατάρρευση της κομμουνιστικής εποχής, αναρωτιόμουν συχνά γιατί επιτρέπεται στα δεινά του εμφυλίου πολέμου να συμβαίνουν ξανά και ξανά. Ποιοι στέκονται χορηγοί των ενόπλων συρράξεων, αν όχι οι ίδιοι οι λαοί και η φιλοδοξία των κρατών, όλοι εκείνοι που στοχεύουν στην προώθηση της αστάθειας, με στόχο να αποκομίσουν πλούτο και επιρροή; Θα ήταν ποτέ εφικτό να εδραιωθεί ένας διεθνής μηχανισμός ελέγχου για την εφαρμογή και την εποπτεία της ειρήνης;

Ονειρεύομαι πως ο φορέας των Ηνωμένων Εθνών, για παράδειγμα, θα λάβει περισσότερες εξουσίες και κονδύλια και θα αναμορφωθεί με τέτοιον τρόπο ώστε να είναι ικανός να παρεμβαίνει εγκαίρως και να

1 Το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την Πρώην Γιουγκοσλαβία (ICTY)

«σταματά» ορισμένες από τις ισχυρές διαμάχες *προτού* να εξελιχθούν σε ένοπλες συρράξεις.

Δεδομένης της πολυσύνθετης πολυπλοκότητας των συσχετισμών εντός και μεταξύ των εθνών, η πραγματικότητα είναι σκληρή. Μοιάζει να προάγει την ιδέα πως η πρόληψη των ενόπλων συρράξεων θα ήταν δύσκολη, μα θα ήθελα να πιστεύω πως δεν είναι κι αδύνατη.

Υπάρχουν υπερβολικά πολλές διαφορές τις οποίες πρέπει να κατανοήσουμε και με τις οποίες πρέπει να μάθουμε να ζούμε, υπερβολικά πολλές θρησκείες να ανεχτούμε και να σεβαστούμε, υπερβολικά πολλές προκαταλήψεις και παραπληροφόρηση σχετικά με την ύπαρξή μας στον πλανήτη αυτόν και την προσωρινότητα της ζωής.

Είναι ζήτημα παιδείας, ζήτημα διεύρυνσης κι εμβάθυνσης των πολιτισμών μας, ζήτημα του να κάνουμε τον κόσμο μας «πιο πολιτισμένο», αυξάνοντας τη γνώση και την αποδοχή των ρυθμών και της ποικιλότητας της ανθρωπότητας, μέχρι να υπερισχύσει η συμπόνια και να γίνει η ελπίδα ρεαλιστική προσδοκία που να μπορούν να επιδιώξουν οι πλειοψηφίες. Μέχρι να μάθουμε να ζούμε τις πεπερασμένου χρόνου ζωές μας ειρηνικά **μαζί, στον πεπερασμένου χρόνου πλανήτη μας που ονομάζεται Γη.**

Θέλω να είμαι αισιόδοξη. Να πιστεύω πως βαδίζουμε στον σωστό δρόμο προς έναν κάποιου είδους επίγειο πολιτισμό που να αγκαλιάζει όλα τα πλάσματα με ισόποση πρόθεση και μέριμνα. Να αγαπάμε όλα τα πράγματα, «μεγάλα και μικρά», γιατί είναι όμορφα,

όπως λέει κι ο αγγλικός ύμνος. Μια ισοτιμία ως προς την εκτίμηση.²

2 **Parity of esteem** (<https://www.healthinnovationoxford.org/wp-content/uploads/2015/07/Parity-of-esteem-Michael-Sharpe.pdf>): «Ο όρος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καθιέρωση μιας θεωρίας για την υπερνίκηση των ενδοκοινοτικών διενέξεων. Οι υπέρμαχοι της θεωρίας ισχυρίζονται πως ‘προσφέρει μια γλώσσα διαπραγμάτευσης μιας μετά-συρραξιακής ισορροπίας’. Η διαπραγμάτευση αυτή ξεινιά με την αναγνώριση από μέρους των κοινοτήτων του αδιεξόδου της θέσης τους. Αντί να συνεχίσουν να προσπαθούν να ξεπεράσουν η μία την άλλη, οι κοινότητες θα πρέπει να αποπειραθούν να διαπραγματευτούν μια αρμονική συνύπαρξη σε έναν από κοινού φυσικό χώρο, παρά τις πολιτισμικές τους διαφορές».

Θα ήθελα να αφιερώσω το βιβλίο αυτό:

Σε όλους τους πρώην συναδέλφους μου στο τότε Γραφείο Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ECHO) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίοι εργάστηκαν εκεί κατά τη διάρκεια των βαλκανικών κρίσεων του τέλους της δεκαετίας του '90. Θα τους αποκαλούσα «αφανείς ήρωες».

Η ιδιαίτερή τους αφοσίωση κι ευαισθησία στις επιχειρήσεις διανομής ανθρωπιστικής βοήθειας και στη διαχείριση των αντίστοιχων πολιτικών, ο αποτελεσματικός τρόπος με τον οποίο αντιμετώπιζαν όλα τα ζητήματα στών οποίων το επίκεντρο βρισκόταν η ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου, και τέλος η θαυμαστή προσπάθεια που κατέβαλαν όλοι τους για να διαχειριστούν έναν ασυνήθιστα μεγάλο προϋπολογισμό, τον οποίο διέθεσε η ΕΕ ως συνεισφορά της στην ανθρωπιστική βοήθεια για την περιοχή, οφείλουν να αναγνωριστούν. Χάρη στη στενή συνεργασία τους με τις οργανώσεις του ΟΗΕ, την οικογένεια του Ερυθρού Σταυρού και τις μη-κυβερνητικές οργανώσεις ανθρωπιστικής βοήθειας, χιλιάδες άμαχοι σώθηκαν κι έλαβαν την ευκαιρία και τα μέσα να ξαναχτίσουν νέες ζωές εκεί όπου κάποτε υπήρχε μόνο πόλεμος και καταστροφή. Θα ήθελα να αναφέρω ειδικά:

Την **Έμμα Μπονίνο**, την πρώτη Ευρωπαϊκή Επίτροπο που ήταν υπεύθυνη για την ECHO, η οποία άφησε το ανεξίτηλο αποτύπωμά της στην εφαρμογή της πρακτικής της ανθρωπιστικής βοήθειας στην Ευρώπη κι έπαιξε επίσης καθοριστικό ρόλο στην ίδρυση κι οργάνωση του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων πολέμου και των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας.

Τον **Έσκο Κεντροίνσκι**, τον τότε προϊστάμενό μου, για την ευαισθησία και την ταχύτατη ανταπόκρι-

ση που έδειχνε σε ζητήματα ανθρωπιστικών σκοπών, εξασφαλίζοντας την αποφυγή συμβιβασμών σε πολιτικές και δράσεις.

Και τη **Μαίρη Τερίσα Μόραν**, πρώην συνάδελφο στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για την άψογη συνεργασία της σε θέματα πολιτικής και τη στήριξη της καθ' όλη τη διάρκεια του απαιτητικού προγράμματος εργασίας που κλήθηκα να αντιμετωπίσω τότε.

Τέλος, θα ήθελα επίσης να υπενθυμίσω στον αναγνώστη τι είναι η ανθρωπιστική βοήθεια, το πώς και το σε ποιον προσφέρεται ανιδιοτελώς και γιατί. Είναι κομμάτι όλων μας: η έντονη επιθυμία να βοηθήσουμε τους συνανθρώπους μας που αντιμετωπίζουν δεινά βρίσκεται μέσα μας, κάποιες φορές αδρανής, μα πάντα έτοιμη να αφυπνιστεί, να αναμορφωθεί και να μετουσιωθεί σε πράξη.

«...να διασώζονται και να διαφυλάττονται ζωές σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και αμέσως μετά από αυτές καθώς και σε περίπτωση θεομηνιών που έχουν προκαλέσει απώλειες ανθρώπινων ζωών, σωματικές, ψυχολογικές και κοινωνικές δοκιμασίες, καθώς και σοβαρές υλικές ζημιές · [...] ότι η ανθρωπιστική βοήθεια [...] παρέχεται στα θύματα αδιακρίτως φυλής, εθνότητας, θρησκείας, φύλου, ηλικίας, ιθαγένειας ή πολιτικών πεποιθήσεων και δεν πρέπει να διέπεται ή να εξαρτάται από πολιτικές σκοπιμότητες · [κι] ότι οι αποφάσεις για την ανθρωπιστική βοήθεια πρέπει να λαμβάνονται κατά τρόπο αμερόληπτο και μόνο σε συνάρτηση με τις ανάγκες και τα συμφέροντα των θυμάτων...» **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/96 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 1996 σχετικά με την ανθρωπιστική βοήθεια.**

Τα από καρδιάς ευχαριστώ μου στην κυρία **Άλκηστη Μόνα**, μεταφράστρια του βιβλίου μου, «Μοιράζεται τα μήλα της», για την εξαιρετική και πιστή απόδοση του έργου και τη στήριξη στην ολοκλήρωσή του προς έκδοση.

Ευχαριστώ πολύ την κυρία **Ειρήνη Αναστασιάδου**, επιμελήτρια των Εκδόσεων Φυλάτος, για την άψογη συνεργασία μας και την επιμέλεια του τελικού ελληνικού κειμένου, και την **Χρύσα Γκανούδη**, Art Director του Εκδοτικού, για τη σελιδοποίηση και το εξώφυλλο του βιβλίου.

Ιδιαίτερα, τις ευχαριστίες μου στην κυρία **Άννα Παππά** και τον **Κωνσταντίνο Φυλάτο** για την αμέριστη συμπαράστασή τους και φροντίδα της ελληνικής έκδοσης και της κυκλοφορίας του «Μοιράζεται τα μήλα της».

Ευχαριστώ όλη μου την οικογένεια και τους φίλους/γνωστούς μου για την ενθάρρυνση και στήριξη στην όλη προσπάθεια της έκδοσης αυτής. Το βιβλίο αυτό δε θα γινόταν ποτέ πραγματικότητα χωρίς την αμέριστη στήριξη της αδελφής μου, Υβόννης, που είναι πάντα δίπλα μου.

Εύχομαι καλή ανάγνωση σε όλους.

Διαμαντούλα

Κύματα φόβου και οργής
Κυκλοφορούν πάνω απ' τα φωτεινά
Και σκοτεινά εδάφη της γης,
Κατατρύχοντας τις μυστικές ζωές μας.
Η ανείπωτη οσμή του θανάτου
Προσβάλλει τη σεπτεμβριάτικη νύχτα...

W.H. Auden (1 Σεπτεμβρίου 1939)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ	5
I ANNI, Σεπτέμβριος 2015	17
II ΕΝΑΣ ΚΟΣΜΟΣ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΟΣ	27
ΚΑΤΑΡΙΝΑ	
Το μέρος	27
Ερωτευμένη	36
Μια ειρηνική, ζωντανή επαρχία	42
Συγγένειες...	49
Πόθος ή πάθος	58
Αυτά τα εφηβικά όνειρα	68
Ο χωρισμός	76
Η Αρπαγή	88
III ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ «ΔΥΤΙΚΟΚΟΣΜΟΣ»	95
ΕΛΕΝ	
Ευτυχισμένες Οικογένειες	95
Η αγάπη θα βρει τρόπο...	103
Επίγειες Απολαύσεις	111
Πένθος	116
IV ΕΝΑ ΜΕΡΟΣ ΠΟΛΥ ΣΚΟΤΕΙΝΟ	127
ΚΑΤΑΡΙΝΑ	
Κέντρο Ανακούφισης Νο. 8	127

Συνειδητοποιήσεις	132
Δυστοχία δίχως τέλος	142
Θα τη λυπήθηκαν, έτσι δεν είναι;	148
Αποκαλύψεις	157
Μόνο λαγνεία και μίσος;	166
V ΕΠΙΒΙΩΣΗ	175
ΕΛΕΝ	
Ταξίδι σε παρόν και παρελθόν	175
Κι άλλη θλίψη	186
ΚΑΤΑΡΙΝΑ	
Το μωρό	194
Εχθρικές διαθέσεις	207
Δεσμοί κι Αφοσίωση	220
Δόλια σχέδια...1996	228
Η συνάντηση	236
ΕΛΕΝ	
Σεράγεβο	240
ΚΑΤΑΡΙΝΑ	
Μια κάποια κανονικότητα	248
Μια νέα ζωή;	251
ΕΛΕΝ	
Η απόφαση	261

VI ΠΕΡΙ ΠΙΚΡΙΑΣ ΚΙ ΕΚΔΙΚΗΣΗΣ	269
ΚΑΤΑΡΙΝΑ	
Στη Ρώμη	269
Μια απ' τα ίδια;	279
Ιδιοκτησία	287
Ο σχεδιασμός	298
Επιτέλους, με τον Μπίλι	305
VII Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΡΑΞΗ	321
ΕΛΕΝ	
Η φωτογραφία, Λονδίνο, Μάρτιος 2001	321
ΚΑΤΑΡΙΝΑ	
Γαλήνια, στη φυλακή, Ιταλία, άνοιξη 2001	334
ΕΛΕΝ	
Λογική και τρέλα	345
ΚΑΤΑΡΙΝΑ	
Ο όμορφος εφιάλτης μου, Ιούνιος 2001, στη φυλακή	350
ΕΛΕΝ	
Ένα φλιτζάνι τσάι	359
ΚΑΤΑΡΙΝΑ	
Να πω δυο πράγματα, Ιούνιος 2001, στη φυλακή	369
Κυριεύοντας τον πόνο της, 2 Ιουλίου, 2001	379
VII ΑΝΝΙ, 2016	385

I

ANNI

Σεπτέμβριος 2015

Είχαν περάσει δύο χρόνια από τότε που έθιψαν την Έλεν και της Άννι της έλειπε ακόμη όσο και τη μέρα της κηδείας της. Πάντα ένιωθε πως εξαρτιόταν από 'κείνη, κι η παρουσία της την έκανε να αισθάνεται ασφαλής. Ο τρόπος που γελοούσαν μαζί, που μάλωναν και καβγάδιζαν και μετά πάλι γελοούσαν... Πιο πολύ σαν αδελφές παρά σαν μητέρα και κόρη. Η Έλεν ήξερε να βάζει όρια και συχνά γινόταν αυστηρή, μα ήταν επίσης τρυφερή, ακόμη κι όταν έπρεπε να μαλώσει την Άννι ή να διορθώσει την κατάσταση, όταν εκείνη παρεκτρεπόταν. Με την Έλεν, είχε μάθει να είναι ευχαριστημένη και χαρούμενη.

Πήρε στα χέρια της το γράμμα, ένα μονοσέλιδο σημείωμα ασφυκτικά γεμάτο με τον συμμαζεμένο γραφικό της χαρακτήρα, και το μύρισε. Είχε χάσει την ανεπαίσθητη μυρωδιά φτέρης από την πούδρα της Έλεν, μα διατηρούσε τα τελευταία λόγια που είχε γράψει ανέγγιχτα στον χρόνο, τις τελευταίες της επιθυμίες και συμβουλές.

Με ημερομηνία 3^η Νοεμβρίου 2013, έλεγε:

Αγαπημένο, λατρεμένο μου παιδί,
Μη λυπάσαι. Προσπάθησα να σε γλιτώσω. Πρέπει να βαδίσω προς τον δημιουργό μου με καθαρό μυαλό και καρδιά ανοιχτή. Τουλάχιστον, αυτό μου υπέδειξε να κάνω ο Πάτερ Φρέ-

ντι, που άκουσε την τελευταία μου εξομολόγηση. Είμαι βέβαιη πως κατανοείς ότι δε θέλω να απογοητευσω ούτε εκείνον ούτε τον Θεό.

Πάει σχεδόν ένας χρόνος που είμαι άρρωστη, και πάντα γνώριζα πως ήταν ανίατο. Ωστόσο, η ελπίδα αψηφά τη λογική και λατρεύει να επιζεί μέσα μας μέχρι την τελευταία στιγμή. Η μητέρα μου ήταν έτσι και τότε περιφρονούσα το συναίσθημα εκείνο, μα τελικά συνειδητοποιώ πως ως προς αυτό δε διαφέρω από 'κείνη.

Ήλπιζα να μπορέσω να σου κρύψω την αρρώστια μου, τουλάχιστον μέχρι να τελειώσεις τις σπουδές σου, μα ήταν πολύ αισιόδοξο να θεωρώ πως θα άντεχα τόσο. Πάντα επιθυμούσα να τελειώσεις το πανεπιστήμιο, ακόμη και πριν αποφασίσεις τι θα έκανες με τη ζωή σου—να γίνεις συγγραφέας, όπως τόσο συχνά δήλωνες από τα δώδεκά σου. Εγώ αναγκάστηκα να διακόψω τις σπουδές μου όταν παντρεύτηκα. Μάρτυς μου ο Θεός, όμως, ποτέ δε μετάνιωσα τη ζωή που έζησα χωρίς αυτές. Μόνο περιστασιακά έχω αναρωτηθεί τι πιθανές ευκαιρίες ή επαγγελματικές προοπτικές θα μπορούσα να έχω επιδιώξει αν είχα επίσημα προσόντα. Μα τίποτα απ' αυτά δεν έχει πια σημασία.

Όταν λάβεις αυτό το γράμμα, θα έχω φύγει. Και θα έχω αποφύγει εγωιστικά τις φρικτές ενοχές που θα έφερνε η αποκάλυψη μυστικών από καιρό κρυμμένων: της αλήθειας για τη γέννησή σου και τη ζωή της βιολογικής σου μητέρας. Όταν σε εμπιστεύθηκαν σε μένα, έκανα μια συμφωνία να μη σου αποκαλύψω τέτοιες πληροφορίες πριν φτάσεις στη μέση ηλικία, στα ώριμα χρόνια της ζωής σου, θα έπρεπε να πω, όπου θα ήσουν αρκετά σοφή για να αποδεχτείς

τη γνώση αυτή. Όπως βλέπεις, η ασθένειά μου είχε άλλα σχέδια.

Σε καλωσόρισα στη ζωή μου όταν δεν ήσουν καλά καλά τεσσάρων χρόνων, ένα παραμελημένο κοριτσάκι στο μέσο μιας χώρας διαλυμένης, με παραδόσεις που βάραιναν τους κατοίκους της, των οποίων η συμφιλίωση θα έπαιρνε καιρό, αν όντως συνέβαινε ποτέ.

Αλλά! Και τι μεγάλο «αλλά» που ήτανε. Ήσουν ένα μικρό κοριτσάκι, που αγαπούσε πολύ η Καταρίνα, η πραγματική σου μητέρα, η πρώτη σου μητέρα. Ήξερε πως δε θα μπορούσε να σε φροντίσει σωστά. Στο έλεος των τρομερών της «φαντασμάτων», φοβόταν πως θα έχανε τα λογικά της. Κι εγώ έτυχε να βρίσκομαι εκεί, μια μοναχική, εύπορη γυναίκα, απόλυτα πρόθυμη να σε αγαπήσω, όπως είχα αγαπήσει το δικό μου παιδί, τον Τζέιμι μου. Όταν τον έχασα, ήταν περιπού όσο κι εσύ όταν σε γνώρισα. Έχεις δει τις φωτογραφίες στο άλμπουμ που φυλάω στο ράφι πάνω από το κρεβάτι μου κι έχεις μάθει τι συνέβη από τον πατέρα μου.

Η Καταρίνα Φάτκα Γκοροβίτσι έγινε στενή μου φίλη κι εκπρόθεσμα αδελφή. Μου εμπιστεύθηκε τη φροντίδα σου πριν μπει στη φυλακή, παρακαλώντας με να σε αναθρέψω σαν να ήσουν δική μου κόρη (λες και χρειαζόμουν τέτοια παραίνεση!) Έκτοτε, έχω κάνει το καλύτερο που μπορούσα.

Σου αφήνω το χειρόγραφο της. Το έγραψε όσο ήταν στη φυλακή.

Τώρα, σε εκλιπαρώ να το διαβάσεις με ανοιχτό μυαλό και να δείξεις επιείκεια απέναντι στους «δαίμονές» της. Μην την κρίνεις αυστηρά. Έζησε πολύ ταραχώδη ζωή, πέρα απ' τον έλεγχο της. Τα θέματα αυτά, που μετά βίας

αναφέρθηκαν κατά τη διάρκεια της δίκης της, δεν κατόρθωσαν να μιάνουν την καρδιά της, μα υπερνίκησαν τη λογική της. Πίστεψέ με· θα είχε θυσιάσει τα πάντα για να το αλλάξει αυτό. Εξαρχής το προσπαθούσε, μα στο τέλος απέτυχε να τα υποστεί αλώβητη. Η αποσάθρωση του μυαλού της παραήταν, ίσως, ριζική για να διορθωθεί.

Διάβασέ το! Είμαι βέβαιη πως θα το καταλάβεις, όπως το κατάλαβα κι εγώ. Να θυμάσαι πως συχνά δε μας επιτρέπεται να ελέγξουμε ολόκληρο το πεπρωμένο μας. Η αφήγηση είναι τριτοπρόσωπη, καθώς στο μυαλό της αρνούνταν να δεχθεί τα ανείπωτα αυτά συμβάντα ως μέρος της *δικής* της ζωής. Ήταν εκ φύσεως ήσυχη, ήπια, και νοιαζόταν για τους άλλους, παρά το έγκλημά της.

Λατρεμένο μου παιδί, να θυμάσαι πως η Καταρίνα πάντα αναλάμβανε την ευθύνη του πόνου της, του αγώνα της και των πράξεών της. Επομένως, πέρα από καθετί άλλο, η βιολογική σου μητέρα ήταν μαχήτρια και νικήτρια. Και το ίδιο πιστεύω και για σένα.

Η *δεύτερη* μητέρα σου, που σε αγαπά πα-
ντοτινά,

Έλεν

Αν κι είχε δύο μητέρες, η Άννι είχε γνωρίσει μόνο την Έλεν.

Η Καταρίνα ήταν, τι; Μερικές θολές εικόνες που κατά καιρούς διέσχιζαν το συνειδητό της, η κάπως αισθητηριακή ανάμνηση μιας ζεστής αγκαλιάς. Θυμόταν αμυδρά την ήρεμη, καθησυχαστική φωνή της, την αίσθηση της ασφάλειας που απέπνεε, την ανακούφιση του να της κρατά το χέρι. Η Άννι έκλεισε τα μάτια της,

προσπαθώντας να την επαναφέρει στη μνήμη της για εκατοστή φορά, μα δεν μπορούσε να διακρίνει τα χαρακτηριστικά της Κάτυ, ούτε να αναγνωρίσει συγκεκριμένες λέξεις που να ειπώθηκαν τόσα χρόνια πριν.

Να τι: η φωτογραφία της Καταρίνα ανάμεσα στον σωρό με τα χαρτιά που είχε λάβει η Έλεν από τις σωφρονιστικές αρχές. Ένα βρόμικο, ξεφτισμένο ασπρόμαυρο στιγμιότυπο από τα εφηβικά της χρόνια.

Στεκόταν δίπλα σε ένα άλλο κορίτσι, ψηλότερο από εκείνη, στην άκρη ενός ξέφωτου μιας δασώδους περιοχής, κάτω από μερικά ψηλά δέντρα που έμοιαζαν με πεύκα του βουνού. Τα δύο κορίτσια χαμογελούσαν πλατιά σε κάτι ή κάποιον εκτός πλάνου, πιθανότατα στο άτομο που τραβούσε τη φωτογραφία. Το πρόσωπό της έμοιαζε πιο ακαθόριστο και σκοτεινό από της φίλης της, ίσως λόγω της σκιάς των δέντρων και της κακής ποιότητας της φωτογραφίας. Αν και μπορούσε να φέρει στον νου της αμυδρές λεπτομέρειες του προσώπου της μητέρας της και τη γενική της εμφάνιση, η Άννι δεν μπορούσε να προσδιορίσει το ακριβές χρώμα των μαλλιών της, της επιδερμίδας της ή ακόμα και των ρούχων που φορούσε. Ούτε είχε καταφέρει να διακρίνει κάτι περισσότερο στις ασπρόμαυρες φωτογραφίες μιας αρκετά μεγαλύτερης Καταρίνα, που εκδόθηκαν από τον ιταλικό Τύπο με αφορμή τη δίκη της.

Στο πίσω μέρος της φωτογραφίας έγραφε, «Κάτυ και Ζάνα. Κολλητές, πάντα και για πάντα. Νοέμβριος, 1991», το είδος της γλώσσας που χρησιμοποιούσαν οι έφηβες για να εκφράσουν μια σχέση παντοτινή, που ίσως σκόπευαν να διατηρήσουν αναλλοίωτη. Η ίδια η Άννι είχε κάποτε γράψει κάτι παρόμοιο για τη φίλια της με την Ντόνα, την παιδική της φίλη που πια έβλεπε ελάχιστα.

Οι αναμνήσεις της παιδικής της ηλικίας την κατέκλυσαν κι έκλεισε τα μάτια. «Πού να 'σαι τώρα, μαμά;» μουρμούρισε. Όλα αυτά τα χαρούμενα χρόνια

είχαν περάσει τόσο γρήγορα. Είχε θεωρήσει τη φροντίδα της Έλεν δεδομένη. Έτσι δεν κάνουν συνήθως τα παιδιά; Εφησυχασμένη μέσα στο μεταξένιο της κουκούλι, η Άννι ποτέ δεν έκανε ερωτήσεις για την πρώτη της μητέρα.

Προς τιμήν της, όμως, η Έλεν ποτέ δεν είχε κρατήσει μυστικό πως ήταν η δεύτερη μητέρα της. Τουλάχιστον όχι από τότε που η Άννι μεγάλωσε αρκετά ώστε να μπορεί να το συζητάει κι εν μέρει να το κατανοεί. Έλεγε πως η πραγματική της μητέρα, η πρώτη, βρισκόταν κάπου μακριά, άρρωστη σε κάποιο νοσοκομείο, σε άλλη χώρα, μα θα γινόταν καλά και «θα γυρνούσε κοντά μας» μια μέρα, ίσως πολύ σύντομα. Έλεγε πως η Καταρίνα ήταν όμορφη, με καθηλωτικά, αμυγδαλωτά πράσινα μάτια, που σκορπούσαν τριγύρω όλες τις αποχρώσεις του σμαραγδί, όταν το φως έπεφτε πάνω τους από διαφορετικές μεριές. Έλεγε επίσης πως η Άννι της έμοιαζε κάπως, εκτός από τα στρογγυλά βαθυγάλαζα μάτια της, που ήταν επίσης όμορφα. Ίσως εκείνα να προέρχονταν από τον πατέρα της. Η Έλεν έλεγε πως ήταν στρατιώτης και πέθανε ηρωικά, ή κάτι τέτοιο.

Ωστόσο, κάθε φορά που προέκυπτε το θέμα, υπήρχε ένα άλλο σκηνικό και προστίθεντονέα δεδομένα, όπως ένας διαφορετικός τόπος διαμονής ή μια νέα ανατροπή στην ιστορία αυτής της μητέρας που ποτέ δε γνώρισε.

Παρ' όλα αυτά, η Έλεν ποτέ δεν έχανε ευκαιρία να δείξει στην Άννι πως την αγαπούσε και να την καθησυχάσει πως η δεύτερη μητέρα της *πάντα* θα ήταν εκεί για να μεριμνά για την ευημερία και την ευτυχία της, ό,τι κι αν συνέβαινε. Η Άννι ήταν η κόρη της κι εκείνη η «μάμα» της, όπως την αποκαλούσε η Άννι όταν ήταν μικρή.

Η Καταρίνα δεν ήταν παρά ένα όνομα για εκείνη. Στο μυαλό της ήταν καταχωρημένη ως κάποια που ζούσε μακριά και που πάντα τις σκεφτόταν, μα δεν

μπορούσε να τις επισκεφθεί λόγω ασθένειας ή δουλειάς. Δεν είχε νιώσει την περιέργεια να μάθει περισσότερα τότε.

Νιώθοντας το ρεύμα να τη χτυπά στους ώμους, η Άννι στάθηκε όρθια, τεντώνοντας τα μουδιασμένα της πόδια, από ώρα καθισμένα στο γραφείο. Πλησίασε το ανοιχτό παράθυρο και πέρασε μερικά λεπτά εισπνέοντας το απαλό αεράκι, γεμίζοντας τα πνευμόνια της με το άρωμα της νοτισμένης γης, των λουλουδιών και του γρασιδιού. Κάπου στα αριστερά της, μακριά, μπορούσε να ακούσει το μουρμουρητό της κίνησης. Είχε ακόμα ζέστη, μα οι μέρες άρχιζαν να μικραίνουν και να σκοτεινιάζουν, κι οι νύχτες να ψυχραίνουν. Τα σύννεφα μαζεύονταν μανιωδώς στον ουρανό, σχηματίζοντας συστάδες που έκρυβαν τα αστέρια. Τρέμοντας, η Άννι έκλεισε το παράθυρο και τράβηξε τις κουρτίνες.

Επιστρέφοντας στο γραφείο της, κάθισε μπροστά στον υπολογιστή της, προσπαθώντας να συγκεντρώσει τις σκέψεις της. Το δωμάτιο ήταν γαλήνιο και ζεστό. Ήταν η τέλεια στιγμή να αρχίσει να γράφει τη δική της ιστορία. Το μισοτελειωμένο χειρόγραφο του δεύτερου μυθιστορημάτος της, επιστημονικής φαντασίας, είχε παραχωθεί σε ένα συρτάρι και δε θα ολοκληρωνόταν σύντομα. Ο Τζορτζ, ο αρραβωνιαστικός της, έλειπε για δύο εβδομάδες σε επαγγελματικό ταξίδι στη Γερμανία. Από παλιά την ενθάρρυνε να γράφει για την οικογένειά της.

«Η ιστορία αρχίζει με τη Φάτκα, αλλιώς Κάτο, όπως την αποκαλούσαν οι γονείς της—υποκοριστικό του «Καταρίνα», του χριστιανικού της ονόματος. Ή θα μπορούσε ίσως να ξεκινήσει με την Έλεν...» είπε μεγαλόφωνα.

Το «**Μοιράζεται τα μήλα της**» είναι ένα ιστορικό δράμα-υπενθύμιση για την ευθραυστότητα που ταλανίζει τη γυναικεία ψυχή και το μυαλό σε καιρούς συμφοράς, όπως και για τις ποινές που επιβάλλουν στις γυναίκες και τις οικογένειές τους ο έρωτας κι η προδοσία, όταν η αίσθηση της εκδίκησης υπερνικά τη λογική.

Η Καταρίνα είναι μια έφηβη γεμάτη προσδοκίες για το μέλλον της κι ερωτευμένη με τον Μπίλι. Μια καταστροφική σειρά από κακοτυχίες, στις οποίες ο πόλεμος κι η προδοσία παίζουν κεντρικό ρόλο, την αφήνει σωματικά και ψυχικά τραυματισμένη, και με ένα μικρό κοριτσάκι, την Αννι, στην αγκαλιά.

Η Κάτυ γίνεται φίλη της Ελεν, μιας χήρας που αγαπά τα παιδιά, και ξεκινά να εργάζεται στην οργάνωση ανθρωπιστικής βοήθειας της τελευταίας, σε μια προσπάθεια να ξεναχτίσει τη ζωή της. Ωστόσο, η δίψα της για εκδίκηση δεν της το επιτρέπει, επιτάσσοντάς της να φέρει εις πέρας μια αποστολή. Θα βρει τη λύτρωση; Κι αν ναι, με τι κόστος;

Το λογοτεχνικό ντεμπούτο της Διαμαντούλας Τριανταφύλλου είναι ένα συναρπαστικό ανάγνωσμα, ειλικρινές και σκληρό, ένας ακαταμάχητος συνδυασμός ίντριγκας, προδοσίας, πάθους και σπαραγμού. Ένα καθηλωτικό, περίπλοκο δράμα που πραγματεύεται δύσκολα ζητήματα.